

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társszerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A végrehajtási novella.

Jogászörökben rég óta vita tárgyát képezi az a kérdés, hogy a végrehajtási eljárásról szóló 1881. LX t.-c. novelláris úton módosíttassék-e, vagy pedig egészen új törvénnyel helyettesíttessék.

A kormány úgy látszik ezt az utóbbi módot választotta, új végrehajtási törvényt akar állítani a régi helyébe. Ezt azonban arra az időre tervezi, midőn a polgári peres eljárás nagy reformja szönyegre kerül. Minthogy ez azonban a közel jövőben alig várható, az igazságügyminiszter egy 25 cikkelyből álló javaslatot terjesztett a képviselőház elé, melyvel sürgősen orvosolni akarja az eddigi rossz törvény legaktuálisabb bajait.

Hogy ez a novelláris javaslat végre beterjesztetett, s hogy a kormány annak sürgős letárgyalására súlyt fektet, az annak a nép mentő mozgalomnak az eredménye, mely a parlamentből kiindulva, a kormányt a népmizériák legégetőbb sebeire, s így a végrehajtási törvény visszasságaira is, erélyesen figyelmeztette.

A benyújtott javaslat intézkedései három kategóriába sorozhatók. Az elsőbe azok tartoznak, melyek által a végrehajtás alól mentes tárgyak köre bővítettik.

Le nem foglalható a *szükséges házi*

és konyha bútort. A javaslat fel nem sorolja azokat a bútort- és konyhafelszerelési tárgyakat, melyek a szükséges házi és konyhabútort fogalma alá esnek, s nem is sorolhatja fel azokat, a dolog természeténél fogva. Hiszen a törvény szövege nem leltár, sem nem végrehajtási jegyzőkönyv, hanem jogszabály, mely elveket állapít meg, intézkedéseket határoz meg.

A bírói ítélkezés dolga lenne ilykép, közelebbről körülírni, hogy mit kell érteni a szükséges házi és konyhabútort fogalma alatt. Csak hogy magának a bírói judikatúrának valamelyes irányításra van szüksége, hogy a törvényben előforduló meghatározásokat a törvényhozás intenciói szerint magyarázhasa. Ez okból szükségesnek tartjuk, hogy a novellában legalább nagy általánosságban mondassék ki, hogy meddig terjed a szükséges házi és konyhabútorok köre. Ennek megállapítása nem lenne nehéz, ha a novella pl. a családtagok számára való tekintettel mondaná ki elbírálandónak azt, hogy mit kell minden esetben olyan bútornak tartani, mely a háztartásnál és a lakásnál nélkülözhetetlen.

Le nem foglalható továbbá a tisztviselői létminimum, az ipari üzem folytatásához szükséges szerek, s a mezői gazdálkodással foglalkozók ellen vezetett vég-

rehajtás esetében az igavonó jószág és gazdasági eszköz március 15-től november 15-ig terjedő időben árverés alá egyáltalában nem bocsátható.

Így kibővítettén a végrehajtás alól elvont tárgyak köre, nem szenved kétséget, hogy ezt a novellát a pénzüzetek és a hitelezők különböző érdekcsoportjai erősen fogják megostromolni. Már hallatszanak is hangok abban az irányban, hogy ez a javaslat lerontja a kis emberek hitelképességét, s ezzel ezeket az existenciákat a zálogházi uzsora karjaiba taszítja.

A kis ember hitelképessége nélkülözhetetlen előny reá nézve, de csak addig jogosult, a míg őt életfeltételeiben meg nem támadja. Mert ha a hitelezés odáig megy, hogy annak révén a szegény embert a legnélkülözhetetlenebb életeszközöktől is meg lehet fosztani, akkor a hitel a szegény emberre nézve nem segítség, hanem csapás.

A modern államok különösen Anglia, a kis emberek hitelképességét okos törvényekkel a *személyes* hitel útjára terelték. A kis hivatalnok, iparos, gazda kap pénzt, ha megszorul, de nem azért, mert a hitelező garanciát lát az adós évi fizetésében és holmijában, hanem azért, mivel a garanciát az adós *egyéni becsületességében* véli feltalálni. A tapasztalat bebizonyította,

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Mit beszélnek a ciprusok?

dr. Tóth János emlékezete.

II.

Diákévei. — Egy forinttal a fővárosba. — A kis utas jószívűsége. — Izletető a fekete leveshez. — Hála-érzete szt. Ferenc fiai iránt. — Napsugaras régió. — Él-tető légkörben. — Kis megpróbáltatáson át. — Előleg-zett bizalom.

Egy diáknak az élete mindig érdekes. Tanulhat belőle a szülő, a nevelő, de a lélek-búvár is.

Hogy mit lehet várni az ifjútól az élet későbbi szakában, azt a diákévek mutatják meg. A hajlamok és vágyak, az indulatok és szenvedélyek, az elhatározások és törekvések, a kialakuló jellem alaprajzát teszik szemlélhetővé.

Azok a jó tulajdonságok, melyek a diákévek alatt az ifju lelkében az élet és a nevelés behatása folytán kifejlődnek, az ember erkölcsi tőkét képezik, mely rendszerint meg szokott maradni és kincsét ér a férfiúnak, a kinek sajkáját az életviszonyok árja szirtek és zátonyok között ragadja tova a küzdelmek és fáradsalmak hullámain.

Diákunk a második gimnasiumi osztályt járta

ki. A vakáció, melyet szüleinél töltött, szörnyen unalmas volt neki. Elénk szellemének a róna az ő egyhangúságával, a falu az ő mindennapi szürkeségével, a megszokott környezet nem adhatott megfelelő foglalkozást.

Elhatározta tehát, hogy elmegy világot látni. Tóth János, a ki tanár korában sokat utazott és minden útját meszeszerű kevés pénzzel tette meg, a potom olcsó utazásnak első bűvészetét, ebben a diák vakációban mutatta be.

Egy forinttal zsebében megjárta az ország fővárosát, Budapestet. A legegyszerűbb és legolcsóbb alkalmatosságon, a saját két jó lábán indult el hazulról, s Ersekujvárt, melyet amúgy is jól ismert, büszkén elkerülve, egyenesen Esztergomnak tartott. A primási város megtekintése után, tovább folytatta útját Buda felé.

Ma, a vasutak idejében az országutakon már alig lehet látni gyalogjáró embereket. De akkor tele volt velök minden vidék, diákok, vándorlegények, mesteremberek, vásárosok rajzottak a városok felé vezető útvonalakon, s ezek között nem találkozott olyan, a ki nem gondolt volna arra, hogy felkinálkozik az első kocsira, mely utóléri a gyaloglót, feltéve, hogy a kocsit nem valami nagyúré. Szegény embernek már akkor is csak szegény emberhez volt bizalma.

A mi gyalogló diákunkat egy, könnyű portékával megrakott szekér vette fel csekély fuvarpénz fejében. Az egy lovas fogat tulajdonosa a legelső állomásnál pihenőt tartott, s az alatt a míg fáradt párja egy kis abrakot ropogtatott, ő maga is az elemózsiája után nyult, melyhez nagyon el kellett volna a szegény embernek egy pohár ital, de arra már nem tellett. Utasa ezt észrevevén, szó nélkül bement a csárdába, s azt a pohár sört, melyet eredetileg magának szánt, a fuvarosnak adta.

Ez a jószívűség úgy meghatotta a fuvarost, hogy utasát, a kit eleinte csak egy darabig volt hajlandó vinni, elvitte egész Budáig, teljesen ingyen.

Ebben a kis jellemvonásban már feltűnik az a lemondó ember, a ki nélkülöz, örökös gondokkal, sőt anyagi zavarokkal küzd mások miatt. Szülő, testvér, rokon, ismerős és jó, vagy rossz barát élvezi bőkezűségét, míg ő maga a legszükségesebbek nélkül is szűkölködik.

A fővárost bebarangolva, észrevett mindent, a mi az akkori Budapesten külsőleg látványosság számba ment. Megtekintette a lánchidat, a nemzeti múzeumot, a királyi palotát, a mai Deák-téren egy kioszknak a lécáján meghált, a hol jó emberek szivességéből reggelit is kapott. A legelső

hogyan ennek a hitelnyújtási elvnek szigorú követése a hitelképességet mindenütt fokozta, s ezzel kapcsolatosan az egyéni realitást is a társadalom köreiből előmozdította.

S minthogy a személyes hitel főképp a *szövetkezeti* életben virul, a hol a tagok nemcsak vagyoni helyzetükre, hanem egyéni tulajdonságaikra nézve is kölcsönösen ismerik egymást, nagyon természetes, hogy a hitelnyújtásnak ez a neve a szövetkezeti mozgalomnak is hatalmas lökést adott. Nálunk is az árverési hienázásnak a megszorítása a hitelszövetkezetek segítő karjai közé fogja vezetni a kisembereket.

A novella intézkedéseinek második csoportjában az ingatlan becsértékének biztosítása, a harmadikban a végrehajtási költségektől való mentesítés szabályoztatik.

Házbér alá eső ingatlan az árverési hirdetményben megállapított kikiáltási ár felénél, egyéb ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adható. Úgy véljük, hogy a javaslat ezt a korlátozást nem csak az első, hanem a következő árveréseknél is fentartja, bár az magában a javaslatban határozottan ki nem mondatik. Nem is volna értelme az egész korlátozásnak, ha a második, vagy harmadik árverésen az ingatlan, úgy mint eddig, bárminő áron elköttyvetélhető volna.

A végrehajtási költségekre vonatkozólag a javaslat úgy intézkedik, hogy 50 K.-ig ügyvédi költség ne terhelje a végrehajtást szenvedett adósnak. Ez a rendelkezés, csak félrendszerű, mert a végrehajtásoknál a drágaság rubrikáját nem csak az ügyvédi költség alkotja, hanem a végrehajtó díjai is, a becsüs költségei és a bélyegilletékek. Nagyon helyesen jegyzi meg éppen ez okból egy jogügyi szaklap, hogy ha már a javaslat olcsóbbá akarja tenni a kis végrehajtásokat, akkor legcélszerűbb lenne a végrehajtási intézményt államosítani és a végrehajtást szen-

vedett adósnak 100 K. aluli végrehajtásoknál teljes költségmentességet biztosítani.

A javaslat a közös ingatlanok árverésénél eddig oly gyakran előfordult sérelmeket is orvosolja, s elejét veszi a kis parcellák dobra ütésével üzött hallatlan visszaéléseknek.

Nem bevégzett tőkélyű mű a novella, de jelentős lépés a népműtő akció terén.

Az üzleti záróra. Hónapok óta küzdenek a nyitrai kereskedelmi alkalmazottak az üzleteknek 8 órákor való zárásáért. Akár humánus, akár nemzetgazdasági szempontból nézzük ezt a mozgalmat, mindenképen jogosnak kell azt mondanunk. A nyitrai üzleteket korán nyitják, reggeli 7 órákor, vagy 7 és 8 óra között, egyeseket még korábban. Az a segéd ennélfogva, a ki esti 8 óráig foglalatokodik az üzletben, ugyancsak jól szolgálhatja meg a bérét, feltéve, hogy foglalatkozásában szorgalmat fejt ki. Am a segéd szorgalma felett örködjek a főnöke, s a legtöbb főnök bizonyára örködik is, s éppen azért nem élhetnek az üzlettulajdonosok azzal a kifogással, hogy a segéd napközben eleget pihen, s így őt esti 8 óráig foglalatkoztatni nem valami embertelen dolog. Hát hiszen nem is a foglalatkozás, hanem a *leköltöttség* az, a mi az üzleteknek a 8 óráig túl való nyitva tartása ellen beszél. Fentartással közöljük azt a hírt, hogy a nyitrai kereskedők — csak egy részükről van szó — és a segédek közötti küzdelembe beleszólt a városi hatóság is, még pedig az üzlettulajdonosok érdekében. Ha ez a hír valóban bizonyulna, a hatóság eljárása megérdemelné a legszigorúbb megrovást. Hiszünk inkább, hogy a hatóság csak a küzdelemnek itt-ott használt jogtalan fegyvereivel szemben vette védelmébe a kereskedőket. Tényleg a hatóság ebbe a dologba más szempontból bele nem avatkozhatik. Vagy ha mégis módjában áll befolyást gyakorolni a mozgalomra, úgy igyekezzék befolyását a segédek jogos kívánsága érdekében érvényesíteni.

Részleges párbérváltás.

Gróf Apponyi Albert vallás és közoktatásügyi miniszter átiratban értesítette az ország kath. püspökeit arról a szándékáról, hogy a párbérváltások ügyét, mely annyi panaszra okot szolgáltat s a jelen kor viszonyai közé sem a megterhelt nép, sem a jogbirtokos papság

és tanítók érdekeinek szempontjából bele nem illik, rendezni akarja.

A fontos miniszteri átirat a kongrua ügyre is vet világot, s ezt illetőleg az átiratból a következőket állapíthatjuk meg.

A kongrua-szükségletéről a püspöki kar és a kormány már tájékozva vannak. Meg van állapítva egyházmegyék szerint a kongrua-kiegészítésre szoruló plebániák száma s ehhez képest meg van határozva a szükséges összeg magassága. Ezt az összeget a miniszter három forrásból szándékozik venni: a nagyobb egyházi javadalmakból, a vallásalap és az állami hozzájárulásból.

E végből a nagyobb egyházi javadalmakra évi kongrua-járulék rovatik ki. Ennek a járuléknak végleges megállapítása felett folynak most a tárgyalások a kormány és a püspöki kar között.

Mihelyt ezek a tárgyalások befejezettek, a kongrua-rendezés rögtön életbe lép, de csak *ideiglenes* jelleggel. A *végleges* kongrua-rendezésre csak akkor kerül a sor, midőn a párbérváltások ügye is teljesen rendezve lesz. A király ő Felsége ugyanis 1906. évi november hó 22-én kiadott elhatározásában eirendelte, hogy a szorosan vett kongrua-rendezésre vonatkozó tárgyalások befejeztével a kongrua-bizottság első sorban a párbérváltások rendezésének nagyfontosságú kérdését tárgyalja.

Junktim van e szerint a *végleges* kongrua-rendezés és a párbérváltások megváltása között, úgy hogy mind a kettő egyszerre lép életbe.

Minthogy azonban a párbérváltás hosszabb időt vesz igénybe, a miniszter addig is, a míg ez a munkálat befejezést nyerhet, a *nem katolikusoktól* fizetendő dologi természetű párbérváltások megszüntetése tekintetében bizonyos rendelkezést óhajtatni.

Hogy miben fog állani ez a rendelkezés, azt a miniszteri átirat nem mondja meg, sőt nem is sejteti. S talán nincs is szükségünk e részben deklarációra, mert teljesen világosak és szabatosak azok az elvek, melyek a szóban forgó párbérváltások megszüntetésénél az eljárás irányát megjelölik.

A dologi természetű párbérváltások jogilag semmiben sem különböznek a telekkönyvileg bejegyzett tartozásoktól. Azok is, épp úgy mint ezek az ingatlan terhelik, s ehhez képest az ingatlan értékét csökkentik. A ki egy ilyen szolgáltatással terhelt birtokot vesz, az a vételiár megajánlásánál számba veszi az ingatlanon nyugvó terhet, s ehhez arányosítja a birtok értékét. Ennek a ténykörülménynek csak az lehet a

hajóval azután visszatért, látta ilykép a fővárost, mely akkor még a felnőtt jobb módú és értelmes emberek szemében is szinte megközelíthetetlen utazási célpontnak látszott, látta a dunai panorámát Budapest és Esztergom között, s mindezt megcsinálta egy forinttal, melyből még valamit haza is hozott.

Ebben az egy pontban különbözik ez a diákirándulása későbbi utazásaitól, melyeknél következetesen fordult elő az a romantikus eset, hogy a nagyvilágot járó ember egy árva fillér nélkül érkezett haza.

Az élet igazságtalanságai között nem utolsó az, hogy mások hibáért ártatlanoknak kell szenvedniük. Nagyon nyilvánvaló, bár semmiképp sem természetes, hogy ez az igazságtalanság is első sorban a szegény embereket sújtja. Az emberi gonoszságnak két tulajdonsága játszik ennel szerepet. Az egyik az irigység, mely az ócsárlás, rágalom, besúgás és árulkodás eszközeivel dolgozik, a másik a gyűlöletté fajuló ellenszenv, mely azoknak a szívében fészkel meg magát, a kik embertársaikat saját hiúságaik és gyengeségeik legyezgetésére, bűneik palástolására szeretik felhasználni.

A ki nem adja át magát akaratlan eszközül ennek az üres, felfuvalkodott nemtelenségnek,

ezt pályafutásában és emelkedésében biztosan az ellenszenv és a gyűlölet csápjai fojgják le.

Az érsekiújvári szegény diák is megízlelte az életmostohaságnak ezt a keserűségét. Társai árulkodása, egyik-másik feljebbvalójának ellenszenvé, melyre csak azzal szolgáltatott okot, hogy nem akart gonosz lenni, az osztályozásnál is éreztette vele hatását. Így történt, hogy a nagytehetségű és szorgalmú ifjú egyszer-másszor csak közepes bizonyítványt kapott.

Első izleltetője volt ez annak a fekete levesnek, melyből kevés embernek jut ki olyan bő adag, mint a minőt az élet feltalált ennek a semmi rosszra, semmi jellemtelenségre nem kapható embernek, s többnyire mások hibáért...

Befejezvé Ersekiújvárott az alsó gymnasiumot, tanulmányait Nyitrán és Győrött folytatta. Amott ismét csak a szent Ferencrendiek segélyt nyújtó oltalma alatt húzódott meg, emitt kisebb diákok tanításából tartotta fenn magát.

Azt a háláérzetet, mely elhunyt jelesünk keblét szent Ferenc fiairól eltöltötte, mélysegre nézve talán csak szülői iránt érzett hálája multa felül. Évek hosszú során át a nyitrai barátok templomában a legfárasztóbb istentiszteletet végezte, s boldog volt abban a tudatban, hogy ezzel némiképp kifejezést adhat egykori jöveői iránt

hálás szíve érzelmeinek. Ha arról volt szó, hogy a barátoknak akár a templomi dolgokban, akár más téren segítség, támogatás nyujtassék, dr. Tóth János áldozatkészségére bizton lehetett számítani.

A győri főgymnasium hatodik osztályának elvégzése után a mi diáknak is, mint annyi más, a szegénysorsú tanulók napsugaras régiója felé irányította szemét. Mi lenne más ez a régió, mint a papi pálya, melyet boldog révpártnak tart a szegénységtől és az elhagyatottságtól üldözött ifjú. És valóban révpárt az, melyen azonban nem csak a szegény sorsú és elhagyott ifjaknak, nem csak az alacsonyabb sorsból származóknak, hanem a jobb módúknak és a jobb házak gyermekeinek is ki kellene kötniök.

Fenkölt lelket, idealizmust, a papi pályának ezt az életet levegőjét, melyben szárnyat kapnak a lélek legmagasabb törekvései, a szívvilág legnemesebb érzései, az igazi hivatáson kívül az a jó nevelés fejleszt ki, mely azok osztályrésze lett, a kik a családi házból gondos szülői nevelése mellett boldogok voltak.

De hányan vannak ilyenek, a papi pályára lépő ifjak között? Kevesen bizony s ez a körülmény egy egész kommentárt szolgáltat tömördek jelenség magyarázatához.

jogi konsekvenciája, hogy az új birtokos, legyen bármily vallású, a párbérszolgáltatást a katolikus lelkész irányában teljesíteni tartozik. Biróságaink is minden dologi természetű párbérszolgáltatásnál ebben az értelemben ítélték.

Ha most már az ilyen terheknek a megváltásáról van szó, akkor ismét csak a legszigorúbb jogi következtetés szerint, a megváltási kötelezettség az illető birtokok tulajdonosait terheli. Az állam, ha nagylelkű akar lenni, segítségét nyújthat a birtokosoknak, ez bizonyos fokig méltányos dolog lehet, de azt a terhet, melyet eddig a nem katolikus tulajdonosok viseltek, semmiképp sem háríthatja át a katolikus hívekre, vagy a katolikus vagyona.

Mint hogy pedig a nem katolikusoktól járó párbérszolgáltatás igen sok helyen a katolikus lelkészekre nézve, a kik a pörösködést kerülni akarják, értéktelenek, az ügy rendezése szükségszerűen maga után fogja vonni lelkészeink anyagi helyzetének javulását.

Üzleti elvek.

I. Szabott árak.

A közgazdasági élet fejlődése a tisztultabb erkölcsi üzleti felfogás érvényre jutását és annak uralkodó szerepét kezdi kiválasztani. Ez a folyamat az általános művelődés terjedésének és a különböző társadalmi osztályok szervezkedésének természetes eredménye. A külföldön és különösen az új-világban, a hol még a közelmúltban a humbug uralta a közgazdaságban a helyzetet, nagy arányú változások mennek végbe, melyek a tisztességtelen verseny bukását és a reális, szolid üzletvezetés égetően szükséges voltát követelik.

Mi ugyan még nem tartunk e pontnál, de a mindgyakrabban előforduló jelek arra mutatnak, hogy határainkon belül, szintén végbe fog és végbe kell, hogy menjen ez a közgazdasági regeneráció, mert e nélkül a magyar társadalmat a honi ipar és a nemzeti kereskedelemnek meghódítani és állandóan megtartani nem tudnók, s még kevésbé lennének képesek részére a külföldi piacokat biztosítani.

A korral haladó magyar üzletembernek tehát saját érdeke parancsolja, hogy pontos, lelkiismeretes árúszolgáltatás mellett, reális, a tényleges viszonyoknak megfelelő árszabással elégítse ki a fogyasztókat. Ez oly érdek, mely nem szolgáltat okot összeütözésre, ellenkezőleg a fogyasztó közönségnek ugyanolyan fontos érdeke: vagyis érdekközösség. Ennek az egészséges, termelőt, közvetítőt és fogyasztót egyaránt igazságosan kielégítő állapotnak megteremtéséhez egyetlen egy helyes irányzat vezet és ez: az elvi alapról kiinduló s a gyakorlatban szigorúan betartott szabott árszámítás alkalmazása.

A családi nevelés hiányát, az ideális papi lelkület szempontjából, egyes kivételes esetekben pótolja a hivatás. De ennek akkor igazán nagy-nak kell lennie. A szemináriumi képzés a családi nevelésre építi a munkáját. Ha az hiányos, vagy éppen rossz, a legjelesebb szemináriumi nevelő is hiába fáradozik. Homok talajon emel egy magas épületet, melynek az összeomlása annál bizonyosabb, minél magasabbra emelte azt az építője.

Tóth Jánosnak a papi pályára való hivatása egészen rendkívüli volt. Ezt bátran állítjuk, és kell is állítanunk, mert más különben érthetetlen volna az a mindig magasán szárnyaló, az egyéni önzés és haszonlesés érdekein mindig felülemelkedő gondolkodás, melynek világánál szemlélgette papi pályájának összes kötelezéseit. A konventionális illem formái között nehezen mozgó ember, a legnagyobb könnyűséggel, lelkének egyetlenegy szárny-csapásával tudott a legtisztább, legideálisabb eszmékörbe felemelkedni, midőn a papi életkötelességek elveit kellett megszabni, teendőit körvonalozni.

Honnét vette volna ezt a lelki emelkedettséget, ha a hivatás szelleme át és át nem járta volna szívét, melyben semmi sem volt az anyagegyéből, semmi a korunk embereit megszálló egyéni haszonlesés mértelyéből?

Az isteni Gondviselés azonban egy kis meg-

Az államtudománynak politikai, a társadalmi és vallási életnek erkölcsi elvei vannak, s így a közgazdasági működésnek is vannak üzleti elvei. Es ezért a szabott ár bővebb magyarázatát óhajtanám adni, hogy a közgazdasági életnek a fiatalabb generáció vértébe szívárogon ez a helyes elv: hogy a szabott ár fogalma ne legyen előtte valami esodálatos unikum, amint annak tartja még, sajnos, ma is, a magyar intelligenciának nagy része, a köznépek pedig minden tagja.

Ellenkezőleg az alkut, mint a mai modern gazdasági életnek elavult vásárlási módszerét, el kellene mindenkinek itélnie s a szabott árakat követelnie. — Miben áll tehát a szabott ár lényege?

A kereskedő tudja, hogy az általa vásárolt cikk mennyijébe van, s tudnia kell azt is, hogy minden egyes cikknél, az alább kifejtendő szabályok szerint, mennyit kell okvetlen keresnie s ennél fogva pontosan ki tudja számítani, hogy mily összegért adhatja azt el. A szabott ár főlényege tehát abból áll, hogy az a bizonyos cikk abban a bizonyos megállapított árban adatik el minden vevőnek. Vagyis mindenkinek egyenlő mértékkel mérünk, mindenkinek egyenlő árban adunk el. Nem pedig az egyik vevőnek olcsóbban, a másiknak drágábban, mert akkor az első esetben megrövidül maga az eladó, a másik esetben a vásárló.

Szabott áraknál túlkövetelés ki van zárva; mert ha azt a kereskedő gyakorolja, akkor ugyan egy-kétszer sikerül vevőjét kiszolgálni, de állandó vevőkre — és ez a legértékesebb kontingense — nem tehet szert. A szabott ár alapján vezetett üzletben a kereskedő csak a haszonérték-elmélet törvényei alapján járhat el, melyek a gyakorlatban kitűnően váltak be.

A haszonszámításnál a kereskedő a következő alapelvekből indul ki. — Minél általánosabb, mindennapi fogyasztási cikkekről van szó, melyek a divat szeszélyeinek ninesenek kitéve, s nagy mennyiségekben kerülnek eladásra, romlásnak nem indulnak, szóval kockázattal nem járnak, annál kisebb haszonra lesznek árusítva, mert a nagy forgalom által jut kifejezésre a minimális, de sokszoros haszon halmozás. Azon cikkeknél azonban, melyek minél kevésbé esnek a forgalmi tömegáruk keretébe s a különböző körülményekből folyó értékvesztésnek vannak alávetve, annál nagyobb percentuális haszonra kell azokat forgalomba hozni. Vagyis minél inkább emelkedik a divat, az idényhez való kötöttség, a kényesség avagy a szórványos kereslet folytán a kockázat fokmérője, azon mértékben kell a fogyasztónak e teherviselésben részt vennie. Es ez a fogyasztó legigazságosabb haszonmegajánlása a kereskedővel szemben. Mert minél finomabb minőségű s az egyéni izlés sokféle-ségének megfelelő nagy választék áll a fogyasztó rendelkezésére, annál nagyobb értékkel bír az ő reája nézve; míg a kereskedőre ez nagyobb kockázatot jelent s akkor a teherviselés, illetve

haszonszedésnek is ebben az arányban kell emelkednie.

Teljesen helytelen tehát az a felfogás, mikor a fogyasztó azt mondja a kereskedőnek: hogy a vagyonosabb vagy a nagyobb jövedelmű egyénnek drágábban kell eladni, mint a vagyontalan vagy kisebb jövedelmű fogyasztónak.

Ezt lelkiismeretesen keresztül vezetni, merő képtelenség, mert a kereskedő nem lehet soha abban a helyzetben, hogy minden vevő-jének vagyoni állapotát megtudhassa és ha tudhatná is, akkor hányféle fokozatát a vagyoni állapotnak kellene felállítani, hogy minden fogyasztó anyagi helyzetének megfelelő árak szabhatók legyenek?

Es milyen árt szabjon a kereskedő akkor, ha teljesen ismeretlen vevővel áll szemben? De különben megeshetik az is, hogy alarendeltes állású vagy kisebb jövedelmű egyén, anyagilag felette áll oly fogyasztónak, a kit nagy jövedelme dacára (eladósodás stb.) vagy magasabb állása folytán, anyagi helyzetében túlbeesülünk.

A kereskedőnek tehát nem azt szabad tekintenie, hogy kinek ad el, hanem, hogy mit ad el, mert minden fogyasztó az ő anyagi viszonyainak megfelelő árut vásárol. Minél jobb, finomabb, egyéni izlését kielégítő, tehát nem tömegárút vásárol, annál nagyobb haszonra tesz szert a kereskedő. A 2 koronás posztónál nem lehet annyit keresni, mint a 10 koronásnál. A haszon magasságát ennél fogva nem a vevő társadalmi állása vagy anyagi állapota szerint határozzuk meg, hanem az áru minemisége alapján. Mert ha nem így járnánk el, akkor pld. a dúsgazdag vevőnek a 2 korona értékű kelmét, melyet valaki részére ajándékba vásárol, 4 koronába kellene számítani. Viszont, ha ugyanaz a dúsgazdag vevő saját részére a komornyikja által vásároltat valamit posztót akképen, hogy a kereskedőt azon hiszemben ringatja, hogy azt a komornyik önmagának veszi, akkor a dúsgazdag vásárlónak szabott 20 koronás ár helyett, 15 vagy talán csak 10 koronát kellene felszámítania.

A kereskedőnek minden vevőjét meg kell becsülnie, mert a kereskedelemnek nem az a feladata, hogy a fogyasztókat anyagi helyzetükhöz képest megsarcolja, vagy ha enyhébben akarjuk kifejezni, megadóztassa, hanem, hogy a vásárló közönséget az áruközvetítéssel kielégítse s ezen reális ténykedésből a polgári hasznot megszerelve, életfentartását biztosítsa.

Ez az irányzat arra ösztökéli a kereskedőt, hogy üzletét szolid alapokra fektesse, körültekintő szorgalommal mindig több és több állandó vevőre szert tegyen, hogy üzleti forgalmát emelje s ilyen módon jövedelmét esetleg vagyonát szaporítsa, nem pedig meglevő vevőit fentebb esetelt módon kezelje.

Verebély Géza.

Ujdonságok.

Siremléket

dr. Tóth Jánosnak!

A nyitraegyházmegyei papsághoz intéztük kegyeletes kérésünket a dr. Tóth János sirja fölé közadakozásból állítandó emlékmű iránt.

Csak azokhoz szóltunk, a kiktől fel kellett tételeznünk, hogy azon közelségnél fogva, melyben a boldogulthoz állottak, kérésünket a saját ügyüknek fogják tekinteni.

Ez be is következett, de valamint a magvető nem olvashatja meg azokat a barázdákat, melyekbe elakarja vetni a magot, úgy mi sem számíthattuk ki az elhunyt tisztelőinek és barátainak mindazon köreit, melyekben az emléke iránti becsülés és tisztelet él és megnyilatkozik.

Mozgalmunkhoz más egyházmegyei papok és világiak is — hölgyek

próbáltatáson vezette át a papi pályá révpartján kikötni törekvő ifjút. Győrött és Esztergomban hiába próbált szerencsét, nem vették fel életkora miatt, mely a katonai sorozásnál nehézséget okozhatott volna. Akkor még nem volt meg az a most divó kedvezmény, mely szerint azok, a kik valamely egyházmegye, vagy szerzetesrend jelöltjei közé felvétettek, s ezt a körülményt igazolni tudják, tanulmányaik befejezéseig fel vannak mentve a katonai szolgálat kötelezése alól.

Abban az időben ezt a kedvezményt csak theologusok élvezhették, a ki tehát még mint nem theologus sorozás alá került és bevált, annak be kellett vonulnia tényleges katonai szolgálatra.

Ezt az akadályt a papi pályára lépő ifjak közül egyesek úgy hárították el, hogy egy év alatt két osztályt végeztek. A mi diákunk is ezt szándékozott tenni, de ilyen esetekben a konkurrenzusnál a püspöknek mintegy előlegeznie kellett a bizalmat a konkurráló ifjú iránt, hogy ez valóban képes lesz egy év alatt két osztályból vizgázni.

Győrött és Esztergomban ezt a bizalmat nem előlegezték Tóth Jánosnak, Nyitrán előlegezték, s a felvett ifjú derekasan felelt meg a bizalomnak, a mennyiben egy év alatt a VII. és VIII. osztályból jó sikerrel vizgázott és az érettségét is letette.

(Folyt. köv.)

és urak — csatlakoztak. Ilykép az egészen önkéntes áldozatkészség jóval szélesebb medret ázott a mozgalomnak, a mihez nekünk a mély hálánál egyéb szavunk nem lehet.

Szebbnél-szebb levelek, jelmondatok és részvétnyilatkozatok kíséretében érkeznek be az adományok. Mindezeket összegyűjtjük, gondosan megőrizzük, s annak idején egy emlékalbumban közzé tesszük.

Indítványok, ötletes javaslatok, életrevaló eszmék nélkül sem szükkölködik a gyűjtés. Ezek felett, a gyűjtés befejezése után, egy értekezlet fog határozni, melyet a legszélesebb körű nyilvánosság bevonásával szándékozunk megtartani.

Nagy előnyére válnék az ügynek, ha a gyűjtést *augusztus 8-ika* körül befejezhetnénk. Ez esetben az iskolai szünetidőből még egy teljes hónap állana rendelkezésünkre, ezen idő alatt el lehet készíteni a sirkövet, s azt fel is lehetne állíttatni, személyes felügyeletünk alatt.

Néhányan az adakozók közül többféle célra, pl. siremlékre és szt. miscalapítványra külön-külön adományt küldtek. Ezeket most az illetők neve mellett, a gyűjtés főcíme alatt együttes összegben tüntetjük fel, de a felhasználásukról szintén a megtartandó értekezletnek fog kelleni határoznia.

Mint valamely hatalmas dómnak nagy harangja a gyász pompa komor, mélységes esendjébe, úgy szól bele kegyeletos mozgalmunkba az *Országos Néppárt* Központi irodája, a párt gyászáért és részvétét nagyszerűen kifejező adományával. Ha lehetne még fokozni bennünk a párthoz való hűséget és ragaszkodást, akkor ez a nagylelkű adomány a legalkalmasabb lenne erre, így azonban csak a pártvezetőség iránti hálánkat és tiszteletünket mélyítheti.

Gyűjtésünk ezen a héten a következő:

Vagner József . . . 50 K.	Egyenesty Ábel . . . 5 K.
Fiebig Alajos . . . 5 "	Weber József . . . 10 "
Dr. Csippék Sándor . . . 20 "	Ruzsicska T., . . . 10 "
Özv. Száitl Arnoldné . . . 3 "	Weigl Antal . . . 3 "
Czeizel Antal . . . 10 "	Dr. Puchovszky B., . . . 10 "
Misz Rezső . . . 20 "	Ludvig Gyula . . . 10 "
Eiselle Lajos . . . 5 "	Hevera János . . . 10 "
Konyakovszky F., . . . 2 "	Buday József . . . 6 "
Glósz Lipót . . . 10 "	Feitscher Ágoston . . . 3 "
Dr. Pulmann J., . . . 10 "	Néppárti Iroda, . . . 300 K.
Kubinyi Endre . . . 10 "	Budapest, . . . 300 K.
Dr. Kmetykó K., . . . 3 "	Ozora Zizike és . . . 10 "
Frideczky Timót . . . 5 "	Mariska, . . . 10 "
Szvittek János . . . 5 "	Dr. Ozorai József . . . 10 "
Darvai János . . . 10 "	Szteszkál József . . . 20 "
Kuna Pál . . . 10 "	Greschner János . . . 5 "
N. N., . . . 10 "	Paska István . . . 10 "
Czvincsek János . . . 15 "	Duboss Géza . . . 5 "
Belik Mihály . . . 10 "	Gáspár Lajos . . . 5 "
Tichy Coelesztin . . . 10 "	Füredigazgatóság, . . . 25 "
Mittuch József . . . 10 "	Póstyén, . . . 25 "
Kelecsényi Béla . . . 10 "	Pápay Endre . . . 5 "
Velcsey Antal . . . 3 "	Zatkovics Antal . . . 10 "
Recska Zsigmond . . . 50 "	Horváth Gyula . . . 3 "

Pivaresi Nándor . . . 2 K.	Dr. Fischer Ede . . . 5 K.
Zentay József . . . 4 "	Dr. Lichtner Jenőné . . . 5 "
Mihálik József . . . 50 "	Munels Irén, . . . 5 "
Lőrinczy György . . . 5 "	Kondor István . . . 20 "
Kmetykó Pál . . . 5 "	Dr. Bangha István . . . 10 "
Benes György . . . 5 "	Mérey Lajos . . . 20 "
Rédeky Mihály . . . 10 "	Dr. Gyuriss Emil . . . 20 "
Gyuresánszky D., . . . 10 "	Deák János . . . 20 "
	387 + 575
	= 962

ezt hozzáadva a múlt számban kimutatott 218 K-hoz, lesz főösszeg 1180 azaz *egyezerszáznyolcvan* K.

Személyi hir. *Veszprém* Dezső csik-somlyói főgimnasiunai tanár nejevel rokonai látogatására Nyitrára érkezett.

Kinevezések. *Pazsiczky* Gedeon, néhai *Pazsiczky* József volt varmegyei főszámvevő fia a berlini Charlottenburgi műegyetemen tanársegéddé nevezetett ki. — Az igazságügyminiszter *Renger* Ernő nyitrai járásbírói albirot a nyitrai ügyészséghez alügyészé, *Tomann* József, nyitrai törvényszéki díjnokot az iglói járásbíró-sághoz irnokká kinevezte.

Hymen. *Fodor* Gyula, tótmegyeri körjegyző f. hó 21-én tartotta esküvőjét Budapesten *Strórigel* Margit urleánnyal.

Iskolatársak a püspöki várban. Püspökünk *hatvanöt* évvel ezelőtt végezte el a középiskolát Baja városában. Ezen hosszú idő alatt többször találkozott iskolatársaival, a kik egy-egy emlékeztetesebb évfordulón szeretettel keresték fel a főpástrót, hogy a közös emlékek fel elevenítésével néhány órát kellemes együttletben töltsenek. 1902-ben hatvan éves találkozására jöttek össze *Mocsonok*on, akkor még négyen voltak az akkor megyéjéhez érkezett iskolatársak. Azóta egy már az örökkelvalóságba költözött el, oda, a hol a találkozásokot az állandó együttlet váltja fel. . . . Hármán azonban, úgy mint *Bende* Imre püspök, *Gánóczy* Flóris szekesfehérvári körjegyző, *Milassin* József szabadkai nyugdíjas járásbíró megerték a hatvanöt éves találkozót is, melyet Nyitrán a püspöki várban töltöttek. Az évfordulón, mely mult hétfőn, f. h. 22-en volt, a püspök iskolatársainak ministrálása mellett misézett, s mise után megaldotta régi jó barátait. *Milassin* járásbíró fiával jelent meg a találkozon. A vendégek két napot töltöttek a várban, s szerdán reggel elutaztak Nyitráról.

Nagy katonai látványosság Nyitrán. Nem mindennapi látványosságban s remélhetőleg élvezetben is lesz része *augusztus 4-én* Nyitra város közönségének. A helyben állomásozó honvéd gyalogezred ugyanis a fentebb említett napon nagyszabású katonai testgyakorlatokat, harszerű tornaszatot, szuronyvivást, cellővest en miniature, a valóságot lehetőleg utánzó hadgyakorlatokat fog tartani a sáttortabor területén. A honvéd állomásparancsnok megengedte, hogy ezen igen érdekes katonai mutatványokat a nagy közönség is megzemlélhessen. Belépti díj személyenkint 20 fillér, mely a Vöröskereszt egyesület nyitrai fiókjának javára fog fordíttatni. Tekintve azt, hogy ezen mutatványok a nagy közönségnek fogalmat nyújtanak a jelenkori katonai kiképzés irányiról és a társadalom érdekeit felkaroló jete-konyságot is célozzák, kívánatos, hogy városunk közönsége a mutatványok megzemlélésében tömeges látogatóssal vegyen részt. A produkció délután 6 órakor kezdődik.

A F. M. K. E. 1907. augusztus 27-én Nyitra városában megtartandó XXV. évi rendes közgyűlésének *tárgysorozata* a következőkben alapított meg: 1. Ügyvezető alelnök megnyitója és beszámolója az egyesület negyedszázados munkásságáról. 2. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére három egyesületi tag kiküldése. 3. Az egyesület védnökének és elnökének megválasztása s ennek nyomán az elnök székfoglalása. 4. Árpád vezér emlékezte, halálának ezredik évfordulója alkalmából. Tartja: Czobor László orsz. képviselő. 5. Az elnökség 1906—1907. évi jelentése és az igazgató választmányi határozati javaslatok. 6. Az egyesület 1906. évi összszámadása és a vonatkozó törvényszerű fölmentvény megszavazása. 7. Az egyesület 1908. évi összköltségvetésének megállapítása. 8. Az 1908. évi közgyűlés helyének meghatározása. 9. A központi pénztárosi állás betöltése. 10. Indítványok, a melyek az alapszabályok 16. §-a értelmében az elnökséghez szabályszerű időben beérkeztek. — Az igazgató választmány, a közgyűlést megelőzőleg, 1907. augusztus 26-án d. u. 5 órakor Nyitrán, a városháza közgyűlési termében ülést tart, hogy a közgyűlés tárgyait előkészítse.

Előléptetés. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök *Jelinek* Lajos pénzügyi titkár, trencsényi pénzügyigazgató helyettest jelenlegi állomás helyén való meghagyásával és helyettesi megbízatásának fentartásával pénzügyi tanácsossá végleges minőségben kinevezte.

Autonomiai képviselő-választás. Gróf *Zamoyszki* Jenő a nyitrai és *Schurcner* Gyula a zsolnai autonomiai választókerület képviselője elhalálozásával az említett két kerület mandátuma megüresedett. A bíbornok hercegprímás ennél fogva a két kerületben a választás megejtését elrendelte, a nyitrai püspök úr pedig legutóbbi, július 20-án kelt körlevelében a következő utasítást adta ki:

Hivatkozva az 1897. évi június hó 7-én és 15-én IV. és V. szám alatt kibocsátott körveleimben adott utasításokra, valamint az azokhoz mellékelt és Ó cs. és ap. kir. Felsege által 1869. évi október hó 25-én jóváhagyott Választási Módozatra és Utasításra, ezennel elrendelem, hogy a nyitrai és a zsolnai autonomiai választó kerülethez tartozó plébániákon a választókat össeírő és szavazatszedő bizottságok azonnal alakuljanak meg és a választókat írják össe.

Ha az össeírás ellen a Nyitrán és Zsolnán alakítandó központi bizottságokhoz felszólamlás nem érkeznek, illetve ennek elintézése után a választást fogantatosítsák, s a szavazók neveit magában foglaló jegyzőkönyvet legkésőbb f. évi szeptember hó 15-ig a nyitrai, illetve a zsolnai központi bizottsághoz küldjék be. — Ezen központi bizottságok kötelessége lesz a választókat össeírő helyi bizottságok eljárása ellen esetleg beérkező felszólalmások elintézésén kívül a szavazatokat össezámlálni és a végeredményről két egyenlő példányban kiállítandó jegyzőkönyvet hozzá-m haladéktalanul fölterjeszteni.

Ujlag figyelmeztetem ezen két választó kerület t. Papságát, hogy mindenben fentidézett két körvelemben adott részletes utasításaim szerint járjon el.

Inzultált igazgató. Szántó Jakab, a nyitrai polgári magániskola igazgató-tulajdonosa gyanútlanul f. hó 23-án a zabori zárdában. A semmi rosszat nem sejtő direktort dr. Halász Gyula ügyvédjelölt megtámadta s e'öbbs szóval, majd tettelesen is inzultálta, végig vágván egy korbáccsal az arcán. Az inzultusra egy Szántó és Halász között a nyitl utcán keletkezett izgalmas szóváltás szolgáltatott okot. Halász az inzultus után hős tettét az ujságban is kikürtölte, Szántó pedig az inzultáló ügyvédjelölt ellen bünyfitő feljelentést tett.

Városi közgyűlés. Nyitravmegye törvényhatósági bizottságának az a határozata, melyben Nyitra város közönségének meghagyta, hogy a tűzoltói szertár és a mászház építését a törvényhatósági határozat vételétől számitandó negyven nap alatt kezdje meg, székségessé tette a f. hó 25-én megtartott rendkívüli közgyűlést.

A napirend előtt *Faschler* Ferenc polgármester egy Nyitrán állítandó textil-gyárra — ez most a város legujabb tengeri kigyója — vonatkozólag terjesztett elő bejelentéseket. A dolog a puhatolódzás stádiumában van.

Orell Gézának írásban benyújtott indítványára a közgyűlés addig is, a míg a tisztviselői és szolgazemélyzet fizetése véglegesen rendezhető lesz, a városi *rendőrség* szemelyzetének és pedig az őrmester és a szakaszvezetőnek 80, a többieknek fejenkint 70 K. drágasági pótlékokt szavazott meg. Az alapot, melyből a drágasági pótlék ki fog utalványoztatni, a legközelebbi közgyűlés fogja megjelölni.

Tudomásul vette a képviselőtestület, hogy a nyitrai Takarékpénztár a tartozások tőkéje után a kamatot 5 1/2 százalékról 3%ra emelte fel. Ennyivel magasabb kamatot fog kell a városnak is fizetnie, a Takarékpénztárnál levő 150.000 koronára rugó tartozása után. — Szép, ha nem is vigasztaló, de mikor emelik fel a pénzintézetek a betétek utáni kamatot?!

Néhai *Schusztner* Konstantin, váci püspök 20.000 koronás hagyatékánál széles medrű, de teljesen meddő vita keletkezett a felett, hogy vajjon kiállítson-e a város alapítói oklevelet a hagyományról, vagy sem? A tanács be is mutatott egy alapítói oklevél-elaborátumot, melyet azonban a közgyűlés el nem fogadott, hanem az egész ügyet a jogügyi bizottsághoz véleményadás

véggett utasította. Ez is felesleges volt, mert aki csak szemernyi jogi tudással és a nyitrai városi intézmények ismeretével rendelkezik, az előtt teljesen világos az, hogy a „szegények intézete” alatt, melynek alapjaihoz a végrendelező püspök a hagyományt Nyitra város szemérmes szegényei számára *csatolni* rendelte, nem lehet mást érteni, hanem csak azt az intézményt, mely mint „Institutum pauperum” „szegények intézete” cím alatt a múlt század eleje óta a nyitraalsóvárosi plebánián létezik és a városi szegények segélyezésével foglalkozik. *Ez az örökös és nem a város.*

A tűzoltói szertár és mászóház helyéül a közgyűlés az állatvásárternek a temető felé eső részét jelölte ki, egyúttal utasította a tanácsot, hogy az építési tervet és költségvetést nem lehet *előleg*, mint a polgármester a határozat kimondásánál tévesen prononciálta, hanem *okvetlenül* az augusztus közepe táján tartandó közgyűlés elé terjessze.

A városi sirboltokról szóló jelentés és illetégségi ügyek letárgyalása után a közgyűlés véget ért.

Az új tanfelügyelő. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter az új nyitrai tanfelügyelő kinevezését leirattal hozta a nyitrai püspök tudomására. A leirat így szól: Nagyméltóságú Püspök Úr! Van szerencsém tisztelettel értesíteni Nagyméltóságodat, hogy Libertiny Gusztáv nyitrai tanfelügyelőt f. é. július 1-től kezdve nyugalmába helyezvén, az ekként megüresedett tanfelügyelői állásra Nyitra város székhelyvel Takács Béla abauj-tornavármegyei kir. segéd-tanfelügyelőt neveztem ki. Fogadjon Nagyméltóságod őszinte tiszteletem nyilvánítását. Budapest, 1907. évi június hó 24-én. A miniszter helyett: *Tóth*, államtitkár.

Halálozás. *Vlaszaty* István, a nyitrai kisebb papnevelőintézet növendéke, a ki a múlt iskolai év végén a nyitrai főgimnáziumban kitüntetéssel tette le az érettségi vizsgálatot, szülőhelyén Trencsénváradban tüdőbetegségben elhunyt. — Beke poraira!

Autonomiai képviselő jelölt. Az esztergomi egyházmegyében, mely az autonomiai kongresszusra három papi képviselőt küldött, az egyik képviselői hely dr. Prohászka Ottokárnak székesfehérvári püspökké való kinevezése folytán megüresedett. Az egyházmegyei klerus a megüresedett hely betöltésénél, mint értesülünk, dr. *Machovich* Gyula pápai kamarás, tardo keddi plebánus körül szándékozik tömörülni.

Per „kristály víz” miatt. A budapesti Szt. Lukácsfürdő igazgatósága, melynek a „Krisztály forrás” című víz árusítására szabadalma van, perrel támadta meg az ártatlan „Zobori kristály forrás” cím alatt létező vállalatot, jogtalan címhasználat miatt. Hogy miképpen bitorolhatja a „Zobori” kristály forrás tulajdonosa a budai, vagy bármi néven nevezendő „Krisztályforrás” jogát, azt halandó észszel nehéz felírni. Krisztályforrás nem egy, hanem száz is van az országban, tessék tehát ezeket előbb eltüntetni a föld színéről, akkor azután a budai Krisztályforrás nem csak szabadalmat, hanem elnevezési kizárólagosságot is élvezhet.

Nyári mulatság. Tavarnokon az „Arany Bárány” vendéglő kerti helyeiseiben a folyó évi augusztus hó 4-én (vasárnap), kedvezőtlen időjárás esetén augusztus hó 11-iken királyfai bóró Jeszenák János Nyitrai emelendő szobra javára, a nagytapolcsányi urak tombola, világposta, tűzijáték és táncal egybekötött nyári mulatságot rendeznek. Belépti-díj személyenként 1 korona. A felülfizetéseket köszönettel fogadják és nyilvánosan nyugtázza a rendezőség. Kezdeté d. u. 5 órakor.

A kath. kör tatarozása. A nyitrai kath. kör. nagytermet a nyári szünidő alatt díszesen renoválják. A termet az egyik mellékhelyiség falának lebontása és eltávolítása által megnagyobbították s az így bővült, impozáns méreteket mutató termet díszesen kifestik és, a minék a téli esték rendező látogatói leginkább örülhetnek, szelendő nyilással ellátják. Ez utóbbinak a költsége egymaga meghaladja az 500 koronát, melyet, valamint az egész átalakítás költségét, nagylelkűen a háztulajdonos, *Bende* Imre püspök vállalta el. Ezen kegyességért múlt hétfőn a kör választmány a püspök úrnak küldöttségileg mondott köszönetet. A kör helyeisege egyébként kívülről is nagy változáson ment át. A homlokzat egyik földszinti lakását átalakították át, melybe augusztus elsejével *Verebély* Géza divatkereskedő fényes üzlete fog beköltözni. A pompás üzlethelyeisege a házának fővárosi eleganciát kölcsönöz.

A Singer-ügy. A szerencsétlenül megszőkött, de szerencsésen megkerült Singer Zsigmond lapásgyarmathi birtokos vagyonára a bíróság zárgondnokságot rendelt el. A csődtömeget alkotó birtokon a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank napokig tartó foglalást eszközölt, 70.000 koronát kitevő, első helyen zálogjegyzett követelése fejében, mely Singerné Freund Bertával szemben áll fenn. A lefoglalt ingóságok s maga az ingatlan is rövid időn belül árverésre kerül, melynek az esélyei kiszámíthatatlanok. A csődtömege hitelezői ennélfogva joggal félhetnek attól, hogy fennálló követeléseik tekintetében nagy kárt fognak vallani. Beavatott körökben azt hiszik, hogy itt egy, nem is olyan ritka, de mégis ügyes furfanggal kieszelt manipulációval van dolguk a hitelezőknek. Ha ez igaz, akkor Singer Zsiga megkerülése szerencse számba mehet, de csak — ő reá nézve. Túlterhelt birtokot megmentheti és — tovább gazdálkodhatik. És a hitelezők? Azok álmélkodhatnak és vakarhatják a fejüket.

Pótló és javító érettségi vizsgálatok. A *pozsonyi* tankerülethez tartozó főgimnáziumoknak pótló és javító érettségi vizsgálatra menő növendékei vizsgálatra való bocsátás céljából a vizsgálat megtartására kijelölt pozsonyi kir. kath. főgimnázium igazgatóságánál tartoznak jelenkezni. A javító vizsgálatra legkésőbbben szeptember hó 7-én reggel 8 órakor személyesen jelentkeznek a náluk levő érettségi bizonyítvány átadása mellett. Azon ifjak, kik augusztus utolsó napján a VIII. osztályról javító vizsgálatot tesznek, legkésőbb szeptember 2-áig küldjék be okmányait (születési bizonyítványt és az összes gimnáziumi bizonyítványokat) a pozsonyi kir. kath. főgimnázium igazgatóságához. — A vizsgálatok idejét a tanker. kir. főigazgató a következőleg állapította meg: szept. 7-én javító érettségi vizsgálat; szept. 9. 10. és 11-én írásbeli vizsgálat, 12. és 13-án pedig szóbeli vizsgálat a pótló érettségi vizsgálatot tevők részére.

Az érsekújvári kath. kör ünnepe. Érsekújvár kath. intelligenciájának ez a nap-nap után gyarapodó központja f. hó 21-én volt egyházi elnökeinek *Fabián* János pozsonyi apátkanonoknak és új egyházi elnökének *Erhardt* Viktor esperes plebánosnak tiszteletére díszgyűlést és társas vacsorát rendezett. A díszgyűlés a kör helyeisegeben délután 5 órakor vette kezdetét. *Rabár* Endre dr. kir. körjegyző, a Kör világi elnöke remek beszédben bucsúztatta el *Fabián* Jánost, a kinek nevéhez számos más alkotáson kívül a kath. kör megalapítása is fűződik. Azután az új egyházi elnököt üdvözölte, meleg érzésektől áthatott szavakkal. Az ünnepelel férfiak a hozzájuk intézett beszédre mély meghatottsággal válaszoltak, különösen *Fabián* János bucsú szavaiban rezzen meg a szívreható érzések húrja, úgy hogy sokak szemébe a megindultság könnyei lopódtak be. A díszgyűlés után este 1/2 7 órakor az „Arany Oroszlán” szállóban társas vacsora volt, melyen részt vett Érsekújvár kath. közönségének színe-java. A vacsorán szebbnél szebb pohárköszöntők hangzottak el.

Elfeledett szobor. A bold. Szűznek a nyitrai törvényszéki palota előtt felállítandó szobrára újabbán a következő adományokat vették. *Frideczky* Timót 2 k., *Tichy* Coelestin 5 k. Hozzáadva a lapunk múlt számában kimutatott 3424 74 koronához, lesz főösszeg: 3431 74 kor. Isten fizesse meg!

A nyitrai megyei gazdasági egyesület felhívja mindazon 17 évet betöltött és mezei munkák végzésére ép, erős és egészséges testalkattal bíró gazdalfjakat, akik a mezőgazdaság minden ágában, de különösen a hegyvidéki viszonyoknak megfelelőleg gyakorlatilag is kiképezetnei óhajtnak magukat, hogy a *Breznóbányai m. kir. hegyvidéki földmives iskola* 2 éves tanfolyamát halgassák, mert az ezen iskolából kilépő ifjak nemcsak saját kisgazdaságuk okserzü kezelésére, hanem nagyobb birtokban a munkák felügyelésére, vezetésére mint béresgazdák, munkavezetők is alkalmazhatók. Ez év október 1-én betöltendő 16 állami ösztöndíjas, 1 fizetéses és 6 bejáró helyre *f. évi augusztus hó 15 ig* lehet folyamodni a m. kir. hegyvidéki földmives iskola igazgatóságához Breznóbányára olyformán, hogy a fizetéses és bejáró helyekre pályázók a kellőleg felszerelt kérvényüket nemcsak az iskola igazgatóságához adják be, de felvételi kérvényüket is annak címére írják meg, míg az állami ingyenes

helyekre pályázók a Nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. Minister urhoz írott kérvényüket az iskola igazgatóságánál nyújtják be s onnét lesznek azok illetékes helyre juttatva. A pályázati feltételek és a folyamodványok felszerelésének módozatai a gazdasági egyesület titkári hivatalában (Nyitra, Kossuth-tér 3/b.) bármikor megtekinthetők. Legcélszerűbb, ha a pályázók kérvényeiket az egyesület útján annak ajánlásával terjesztik fel az iskola igazgatóságához, amire a gazdasági egyesület készséggel vállalkozik.

A Felvidéki Parcellázó és Gazdasági Bank r. t. hivatalos helyeisegei 1907. évi augusztus 2-ától a Tóth Vilmos utca 32. sz. Pázmány-fele házban lesznek.

Ujabb fikció. Farkasdi levelezőnk írja: E lapok utolsó számában „Fikció” cím alatt megírt eset Farkasdon is azonos. Most jár le a szerződés a fogyasztási adók albréltbe adását illetőleg, s a község ismét ki akarja adni kezéből a jó hasznót. Kíváncsiak volnánk tudni, hogy miért? Nem kellene el a fogyasztási adók kezeléséből származó jövedelem a községi pótló csökkentésére? A vágóhídat ellenőrző az előjáróság, nyilvántartja a levágott állatok számát, a becsempészést, a be nem jelentett adó objektumokat, hát miért fejthetne ki hasonló tevékenységet a fogyasztási adók dolganál?

Villamos telep Trencsénváradon. A kies trencsénvárosi fürdőhely képviselőtestülete 412.300 K. törlesztéses kölcsönnek a felvételét határozta el villamos világítási telep berendezésére. A kölcsönt a Pesti Hazai Első Takarékpénztár adja 50 évi 5 35%-os törlesztés ellenében. Trencsén városi törvényhatósági bizottsága folyó hó 18-án tartott rendkívüli közgyűlésen a községnek ezt a fontos határozatát helyben hagyta.

Cselédjutalmazás Pusztavogyeradon, a nyitrai püspökség uradalmában múlt vasárnap, július 21-én szép ünnepély folyt le. Az uradalom egyik derek, hű béres szolgálója *Pobjecky* József, 45 éves szolgálatának emlékére elismerésben és jutalomban részesült. A földmívelésügyi miniszter díszokmányval, a nyitrai püspök pedig 50 korona jutalommal tüntette ki az érdemes bérest. A díszokmányt és a pénzbeli jutalmat fent jelzett nap délutánján adta át a kitüntetettnek *Machovich* János főszolgabíró szép szavak kíséretében. A főbíró után a plebános, *Buzna* Sándor beszélt, a ki rámutatott a becsempész munkának lelekenemesítő gyümölcseire, Isten es emberek előtt kedves voltára. Végül a megjutalmazott cseléd szólott, köszönetet mondva földes úrnak, s a hatóságot képviselő főbíróknak. Az ünnepélyt, melyen a dráhoi községi előjáróság, az uradalmi tisztek és ügyszólván az egész cselédség jelen voltak, sikerült fényképi felvétel fejezte be.

Balesetek. *Pelczner* János szenici illetőségű vadászszakaszvezető, polgári foglalkozására nézve kereskedő segéd, f. h. 19-én a Komárom és Esztergom közötti Dunaszakaszon három társával egy csónakon katonai gyakorlatokat végzett, miközben a csónak felborult s *Pelczner* társaival együtt a vízbe fult. — *Novák* József nagysurányi községi őrnek a revolverét tisztogatta, de oly vigyázatlanul, hogy a fegyver tisztogatás közben elsült, s golyója az őrnek kezén súlyosabb természetű sebet ejtett.

Felvétel a D. M. K. E. makói internátusába. A D. M. K. E. Makón, állami főgimnázium székhelyén felállított s a folyó évben 140.000 korona költséggel kibővített s a modern kor minden követelményeivel ellátott diák-otthonában az 1907/8. évre 160 tanuló vesz fel. A beiratás, orvosi kezelés és bitorhasználati díj 40 korona; a havi ellátási díj 36 korona, ebből azonban a felvétel fele 24—50 százalékos kedvezményt kaphat. A felvételért folyamodók bélyegtelen kérvényeket a D. M. K. E. makói diák-otthonának felügyelőbizottságához küldjék be, melleskelve az iskolai bizonyítványt, az I. gimnáz. osztályba lépők születési és újraoltási bizonyítványukat, a kedvezményes helyért folyamodók szegénységi bizonyítványukat is. Részletes prospektust kívánatra küld a diák-otthon igazgatósága.

Villámcsapás. Kükölő nyitrai megyei községben f. h. 17-én lecsapott a villám egy parasztagazda pajtájába, melyben egy szekéren három ember tartózkodott, a kik lovastúl, szekerektől a zivatar elől a pajtában kerestek menedékhelyet. A tüzes istennyila sem az emberekben, sem állatokban nem tett kárt, de a pajta utóbb, midőn már az emberek kijutottak a szabadba, tüzet fogott s porig leégett.

Értesítés. Az Orsz. Kath. Szövetség mint a katolikus nagygyűlések rendezője, értesíti a katolikus közönséget, hogy a VII. Katolikus nagygyűlés folyó évi augusztus hó 25., 26. és 27. napján Pécsen fog megtartatni, a kiállítás területén épült helyiségben. A nagygyűlés rendező-bizottsága ezúttal is kétféle jegyet bocsát ki, úgy mint: 1. Belépő-jegyet, melylyel a nagygyűlés minden ülésén részt lehet venni. Ára 1 korona. Ezzel a jeggyel jár kedvezményes utazásra szóló utalvány. Az 1 koronás jegyet a Katolikus Népszövetség tagjai ingyen kapják, 2. Tagsági jegyet, amely a nyilvános üléseken a jegy számának megfelelő állandó ülőhely használatára és a záróülés előtt tartandó zárt ülésen részvételre és szavazásra jogosít. Ára 5 korona. Ezzel a jeggyel jár kedvezményes utazásra szóló igazolványokat a jeggyel együtt küldi a szövetség. Augusztus 20-tól belépő és tagsági jegyek válthatók a pécsi rendező-bizottságnál (Pécs, Belvárosi Katolikus Kör.)

A VII. kath. nagygyűlés általános programja a következő: 25-én, vasárnap délután a magyarok és németek számára lesz két nyilvános gyűlés. Délután négy órakor eucharisztikus körmenet. Este 6 órakor megnyitó díszgyűlés. 26-án, hétfőn reggeltől d. u. 5 óráig lesznek a különféle kongresszusok és közgyűlések, úgy mint: a keresztény szocialisták, legényegyletek, szövetkezetek és eucharisztikus kongresszusa, a Szent-László-Társulat, az Iskolatestvéreket Segítő Egyesület stb. stb. közgyűlése, valamint a köznevelődési, hitbuzgalmi—charitatív és szociális szakosztály működése. Este van az első nyilvános rendes ülés. 27-iken, kedden délelőtt 10 órakor a második, délután 5 órakor a harmadik nyilvános ülés. A harmadik nyilvános ülést megelőzi a zárt ülés. A záróülés után ünnepélyes háladási és székesegyházban. A kath. nagygyűlést térúnepség zárja be.

Katolikus Testvéreink! Titeket hívunk, a kik a harc mezején álltok. Jöjjetek tanulni, lelkesedni. Jöjjetek a katolikus nagygyűlésre, hogy bizonyosságot tegyetek hitűségtekről, vallásunk védelmére kész bátor szívetekről. Gyakorlottság, összetartás, céltudatosság képesíthet csak bennünket a győzelemre. Viszontlátásra a VII-ik katolikus nagygyűlésen Pécsen.

A Katolikus Szövetség.

Jegyzet: A magyar államvasut vonalain, a déli vasúton, a kassa-oderbergi vasut vonalain, a dunagőzhajózási társaság hajóin a nagygyűlés résztvevői a következő kedvezményt kapják: a felszálló állomástól a leszálló állomásig váltott I. osztályu jeggyel a II. osztályon, a II. osztályu jeggyel III. osztályon lehet utazni oda és vissza.

Rákóczi-zászló a pozsonyi káptalannál. Pozsonyból írják, hogy a káptalan levéltárában a minap eredeti Rákóczi-lobogót fedezték föl. A fölfedezés első sorban Ferenczy József ör. kanonoknak köszönhető. Horváth Sándor dr., az Országos Levéltár kiküldöttje, aki e hónap 23-án Pozsonyban időzött, kétségtelenül megállapította a nemzeti ereklye valódiságát. Rudja és lándzsahegye is, amely Rákóczi monogramját és koronáját viseli, II. Rákóczi fejedelem idejéből való. A zászló fölírása: Pro gloria patriae. Négy sarkán szintén ott díszlik a koronás monogram, közepén pedig a koronás egyfejű sas. A lobogót Horváth dr. és Ferenczy kanonok jelenlétében lefotografálták, azután ismét a levéltárban helyezték el. A zászló rudján a zászlóanya nevének kezdőbetűje: E. szöveggel van kiverve. Eddigéle a hazai tudósoknak nem volt tudomásuk a pozsonyi káptalan Rákóczi-lobogójáról, mely egyike a legszebb és legértékesebb hasonló példányoknak. Valószínű, hogy a szerencsétlen trencseni csata után került Pozsonyba.

Pestvármegye és az italméresi szabályrendelet. Pestvármegye a korcsmák, vendéglők stb. dolgában 1887-ben alkotott szabályrendeletet, amelynek többek között az ipartörvény 13. §-a értelmében ezen helyiségeknek esti zárójára nézve is intézkedett. Ennek a szabályrendeletnek néhány szakaszát a megye ez évi június havában tartott közgyűlésen újabb rendelkezésekkel egészítette ki, amelyekkel a korcsmák, sörházak, pálinkaméresek stb. vasárnap és ünnepnapokon való nappali nyitvatartása tekintetében is messzemenő korlátozásokat kívánt 1908. január 1-től kezdődőleg életbeléptetni. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület Pestvármegyének ezen határozata ellen felszólalt a belügyminiszterrel. Előterjesztésében kifejezetten hangsúlyozza az O.

M. K. E., hogy bár szó se férhet ahhoz, hogy a megyét intézkedésében a legjobb és legnemesebb szándék vezérelte, mégis kötelességének tartja a felszólalást, mert a határozat törvénybe ütköző és annak jogerőre emelkedése veszedelmes precedens-t teremtené. Arra kéri a minisztert, hogy törvényadta jogával élve, Pestvármegye határozatát semmisítse meg, annál inkább, miután az egyesület tudomása szerint a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénynek revíziója küszöbön áll, amely alkalommal remélhetőleg az italmérei üzletek vasárnapi munkaideje is az egészségügyi, erkölcsrendészeti és egyéb jogos igények figyelembevételével közmegegyezést keltő elintézését fog nyerni. — Ha küszöbön áll a törvény revíziója és ha ennél minden jogos igényt figyelembe veszenek, akkor Pestvármegye határozata ellen kár reagálni.

Köszönetnyilvánítás. A berencsi tűzkárosultak részére önmagmeltósága a nyitrai megyés püspök úr 200 koronát, a főtisztelendő nyitrai székeskáptalan pedig 220 kort adományoztak. Ezen kegyes adományokért a károsultak leghálásabb köszöneteket nyilvánítják. Drexler Ignác, berencsi plebános.

A csacai állami iskola és óvoda — korcsmában. Felháborító az, a mit Trencsénmegyében egyes közigazgatási közegek művelnek. Az állami elemi iskola 2 (kettő) méternyi távolságban van a korcsmától. Pedig az iskola telkét 1892-ben vette a község az állami iskola részére, és átadta az államkincstárnak; — és 1896-ban hozta a megye a 100 méternyi távolságot előíró szabályrendeletet, és mégis a főbíró nyugodt lelkiismerettel véleményezte a szesz italoknak a szomszéd házban való nyílt árusítását 1899-ben, és a korlátlan kimérést 1905-ben. És most a főbíró az óvodát egyenesen a korcsmába helyezi el, elválasztva azt egyszerű karókerítéssel. Megkötöi maga a szerződést, s aláírta azt a helyettes bíró által, akkor, mikor sem a bíró, sem az albíró nincsenek otthon, felküldi a tanfelügyelőhöz, megerősíti a miniszter, — s most felszólítja a községet az épület jókarban tartására. Így bannal el azzal a községgel, mely két évvel ezelőtt 400 koronányi hozzájárulást szavazott meg az óvodának, tehát nem húzódott az óvodától, — s most korcsmába teszi az óvodát a főbíró úr, meg nem kérdezve sem a községet, sem a gondnokságot, de meg az állami iskolák igazgatóját sem, kinek felügyeletére bizandó az óvoda is. Már az óvónó is ki van nevezve. *Ez aztán viromány!* Hát így nem alkuszunk. Ha nem volt a főbírónak, lesz a községi képviselő testületnek bizonynyal annyi érzéke, hogy nem engedi meg korcsmai épületben elhelyezni az óvodát és nem tűri meg ott az állami iskolát sem. *Constans.*

Munkások sztrájkja. A Récsény melletti Lehény pusztán mintegy 80 mezei munkás sztrájkba lépett, s uult csütörtökön abba hagyta a munkát. A sztrájkra a munkások ki nem elégitett bérkövetelése szolgáltatott okot. — *Zayugróczon* az ottani botgyár munkásai, körülbelül 200-an vették fel a gyár vezetősége ellen a bérharcot, melyet azonban a mozgalom vezetőinek elbocsátása után csakhamar abba hagytak.

Vasárnapi munkaszünet a kistráfkokban. A budapesti kistráfkosok a pénzügyminiszterrel a vasárnapi munkaszünet szabályozását kérték. A miniszter két csoportba osztotta a tráfkosokat. Az egyik csoportba azok tartoznak, a kiknek kizárólag csak tőzsdéjük van, a másikba azok a kereskedők, a kiknek a dohányárúsítás joga nem fő keresetforrásuk. A két csoportnál különböző intézkedés történt. Vasárnapokon délután 3 óráig azok a tráfkosok tartathatják nyitva üzleteiket, a kik kizárólagosan tráfkosok: míg azok a kereskedők, a kik élelmi és iparcikké árusításával is foglalkoznak, részben délelőtt 10 órakor kötelesek üzleteiket bezárni, részben egyáltalában nem kereskedhetnek dohányárúkkal.

Pöstyén Fördőből. Előkelő, válogatott közönség előtt, mely szinültig megtöltötte a Rónai nagyszálló társalgó termét, folyt le e hó 19-én a Baudissin gróf aegise alatt rendezett jótékony-célú estély. A közreműködők, nevszerint: Spiegel kisasszony (zongora), Wehmer kapitány (tréfás szavaltok), Dr. Weisz Edéné úrnő (ének), Magyar Kálmán (hegedűszó), Dóczi (szavalt), Wehmer úrnő (ének) és Boudissin gróf (tréfás felolvasás) egytől-egyig kitűnő produkáltak, olyat, aminőt művészcentrumokban is csak ritkán van alkalmunk élvezni. — A pöstyéni szegényalaprak szánt tiszta jövedelmet Machovics János főszolgabíró vette át, aki ezen összeget nyilvánosan nyugtázza és úgy saját, mint a község szegényei ne-

vében is köszönetet mond mindazoknak, kik a rendezésben és az estélyen résztvettek. — Vasárnap f. hó 28-án d. u. az új parkban *parkünnepelelyel* egybekötött *virágkocsikorzót* (sátrak, tréfás verseny, tombola, szerencsekerek, konfetti, koriandoli stb.), este 10 órakor pedig a gyógyteremben Annabált rendez a vigalmi bizottság, melynek tiszta nyeresége jótékony-célra fordíttatik. A kocsikorzóban való részvételt naponta 3 tól 4-ig lehet a vigalmi bizottság titkári hivatalában (Amáliavilla) bejelenteni. A tombolaajándékokat Dr. Fodor Kálmáné — Berchthold grófnő úrnő vette át. A fürdőt 1907. júl. 19-ig 6585 vendég látogatta.

A borhamisítás ellen. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter körrendeletet küldött az ország összes gazdasági egyesületeihez, amelyben felhívja őket, hogy a szőlőtulajdonosokat figyelmeztessék a borhamisítás káros és tilos voltára. A körrendelet felemlíti, hogy a borba, vagy kész kiejert törkölyborba vizet önteni tilos, de tilos e természetes bornak törköly, vagy gyümölcsborral való keverése is.

Szomorú számok. A washingtoni kereskedelmi miniszterium statisztikai osztálya most tette közzé 1906. július 1-től 1907. június 30-áig terjedő esztendőről az ezen idő alatt Amerikába érkezettek vonatkozó adatokat s mint newyorki tudósítónk jelenti, ez adatok szerint e 12 hó alatt 167.413 kivándorló érkezett Magyarországból. Ez az előbbi év 128.247 kivándorlójával szemben 39.166 főnyi emelkedést jelent. A legszomorubb pedig az egész dologban az, hogy míg azelőtt a magyarországi kivándorlás legnagyobb kontingensét a tótság képezte, ma éppen a magyar az az elem, mely legnagyobb számban vándorol ki. Elis Islandon mindenki tetszése szerint mondja be a nemzetiségét s a 167.413 magyarországi kivándorló közül csak 38.279 vallotta magát tótnak, ellenben magyarnak 58.011. S az, aki Elis Islandon magyarnak vallja magát, az fajmagyar, mert hiszen a sváb németnek, a többi nemzetiség pedig horvátoknak, oláhoknak, szerbeknek stb. mondja be a nemzetiségét. A magyarok közül 43.131 volt férfi és 14.880 nő. S a legmegdöbbentőbb az, hogy az előbbi évben magyar (vagyis aki annak vallotta magát) csak 37.004 volt, tehát egy év alatt ép magyar jött ki 6.127 fővel több. Általában az említett 12 hónap alatt 1.004.756 kivándorló érkezett s számszerint Magyarország áll a harmadik, Ausztria a negyedik helyen, amennyiben Olaszországból 267.078, Oroszországból 192.736, Magyarországból 167.413 s Ausztriából 125.572 ember vándorolt ki Amerikába, a legtöbb ember a brémai, másodsorban a hamburgi, azután a liverpooli kikötőn át hagyta el Európát. Ami a visszavándorlást illeti, arra nézve nincsenek adatok, de a most, július 1-én életbelépett új törvény értelmében az Amerikából távozókról is rendszeres statisztika vezetetik. Az első hajó, amely ez alá esett, a Kaiser Wilhelm der Grosse volt s ezen szép számmal mentek vissza magyarok is.

Kivándorlás Hamburgon át. Hamburgból jelentik, hogy a kivándorlás Hamburgon keresztül az idén ugyancsak megnövekedett. A most kiadott statisztikai kimutatás közlése szerint ugyanis ez évi január 1-től június 30-ig nem kevesebb, mint 112.000 ember hagyta el Hamburg kikötőjét, hogy a tengeren túl keresse boldogulását. Ezen szám jóval meghaladja az eddigi félelvi kimutatásokat, amelyek között eddig a legmagasabb szám 86.000 volt.

A belügyminiszter a kivándorló kiskorúak érdekében. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a törvényhatóságokhoz körrendeletet intézett, mely a kivándorló kiskorú nők és a 15 éven aluli férfiszemélyek elhelyezését illetőleg egységes eljárást állapít meg azokkal szemben, kik az ilyen kiskorúak elhelyezését magukra vállalják. Az eddigi intézkedések kiegészítéseképpen a miniszter elrendeli, hogy a kiskorú elhelyezését magára vállaló egyén köteles hitelt érdemlőleg igazolni, hogy erkölcsi tekintetben kifogás alá nem eshetik, hogy felügyelete alatt főképpen a kiskorú nő erkölcsé veszélynek kitéve nem lenne és hogy vagyoni és kereseti viszonyai kellő biztosítékot nyújtanak a tekintetben, hogy a rábizott kiskorút társadalmi helyzetének megfelelő módon akkor is eltarthatja, ha a kiskorú maga esetleg hosszabb időn keresztül keresethez nem jutna. Az illető egyén azonfelül kötelező nyilatkozatot tartozik adni arról, hogy a rábizott kiskorút állandóan felügyelete alatt tartja és oly esetben, midőn a kiskorú a maga korához és neméhez mérten megfelelő keresethez nem juthatna, azt magánál saját családtagjaként eltartja, szükség-

esetén pedig annak hazaszállítását is magára vállalja, továbbá, hogy a kiskoru eltartásával és hazaszállításával felmerülő költségeinek megtérítését a kiskorutól magától nem, legfeljebb annak szülőitől fogja követelni.

Templomrestaurálás. A híres bicskei templomot, melyet gróf Batthányi József esztergomi primás építtetett 1776-ban tiszta reneszánsz-stilben, most teljesen restaurálják. Három díszes freskó kép, új oltárok, színes üvegablakok díszítik már is a renovált templomot. A költségeket részben a vallásalap, részben pedig Szarka Gyula plébános ügybuzgósága szolgáltatta, ki éveken át sajátjából fedezte a templomi kiadásokat, csak hogy kedvenc eszméjét keresztülvihesse. A restaurálás Gavora és Hausner jóhírnevű budapesti cég bízott meg. 106. 1-1.

Szükségleti kimutatás. A fiemei tengerészeti akadémia és a pólai kikötői tengerügyi hivatal részére az 1907. év folyamán szükségletű iparcikkekéről szóló kimutatást az érdekelt cégek betekintheik a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál.

A mozgófényképek megrendszabályozása. Nem nálunk, hanem Poroszországban Mert nálunk mindennel késünk, míg baj nincs. Berlinből jelentik, hogy irányadó helyen tilalmat terveznek a kinematográfiai színházak ellen, amire az ad okot, hogy több eset merült fel arra nézve, hogy eféle előadások iskolaköteles korban levő leányokat a bűn karjaiba vitték. Egy kibocsátandó rendelet tehát szigorúan meg fogja hagyni e színházak tulajdonosaiknak, hogy 16 éven aluli gyermekeket az előadásokra be ne bocsássanak. De még arra is kellene nézni, hogy miket mutogatnak ott „családi műsor“ hazug leple alatt.

Piaci árak. 1907. évi július hó 24-ikén. (100 kilogrammonként koronákban) Buza 20.80 21.—, rozs 16.60—17.—, árpa 14.—, zab 14.80 15.—, tengeri 12.60—13.20. — A próbacséplések eredménye igen kielégítő. U. i. buza m. holdanként 8—10 q. rozs 7—8 q. árpa 6—9 q. és zab 6—8 q.

Parmai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolyaillatot? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az arcbőrt finomítja, üdíti, ugyanarra, hogy még a legérzékenyebb arcbőrűek is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségűben ilyen árték külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere szappangyáros, Miskolcon. Kapható Nyitrán, Kubányi István drogériájában.

Iskolai Értesítők.

4. A nyitrai államilag és községileg segélyezett Szántó-féle nyilvános polgári fiú és leányiskola XXV-ik Értesítője az 1906/07. tanévről. Közzéteszi Szántó Jakab igazgató.

Mint az Értesítő címlapja is feltűnteti a nyitrai polgári iskola a mult iskolai évvel töltötte be fennállásának 25-dik esztendejét. Az iskola multja ezen negyed század alatt eléggé változatos volt, de azt nem lehet eltagadni az intézet vezetőitől, hogy azoknak a tancelnoknak a megvalósítására, melyeknek szolgálatába állították közoktatási törvényeink a polgári iskolát, komoly gondot fordítottak.

A 25 év előtti tanári karból jelenleg már csak Schwach Karola és Szántó Jakab, a mostani tulajdonos és igazgató működnek az intézetnél.

Az iskola 25 éves történetéről az Értesítő dióhéjba szorított, de a lényeges mozzanatokat eléggé kiemelő tudósítást közöl. annál kimerítőbben ecseteli azonban az elmúlt tanév eseményeit. Dicsérattal említjük fel azt a körülményt, hogy az izr. vallású igazgató-tulajdonos, a katolikus tanulókat vallásos oktatását, hiteletüknek ápolását

nem csak a törvény követelményeinek megfelelően, hanem azonfelül is gyakran tapasztalható szorgossággal támogatja.

De minthogy két oldala van minden érdemnek, gáncsolni valót is találunk az intézetben és az Értesítőben. Nem helyeselhetjük az érdemsorozatnak az Értesítőből való kihagyását. Annál kevésbé tarthatjuk ezt indokoltnak, mert, mint a statisztikai táblázat mutatja, a tanulók előmenetele kielégítőnek mondható. Az elégtelen jegyet kapott tanulók száma aránylag nem nagy, a leányosztályokban mindössze hárman kaptak elégtelent.

Feltűnő a magaviselet klasszifikációja, mely tekintetben az összes tanulók kitűnők és jelesek. Boldog iskola, melynek nebulói magaviselet dolgában a „jó“ és „elégséges“ osztályzatot feleslegessé teszik! Ha ez a klasszifikáció megfelel, a mit utóvegre nincs okunk kétségbe vonni, akkor gratulálunk hozzá!

Irodalom.

Szociális iratok a nép számára!

A szociáldemokraták néprontó iratainak ellensúlyozására s a keresztény magyarságnak szociális dolgokban való felvilágosítására a Szent-István-Társulat népszerű füzeteket bocsát ki. Ily irányú két füzetke most jelent meg a népiratok sorozatában, a melyekről elmondhatjuk, hogy valóban oly szükségesek a népnek, akár a minden-napi kenyér. *Lelkészek, tanítók, jegyzők s mindazok, akik a nép hivatott vezetői*, nagy kötelességet teljesítenek, ha ily könyvecskéket minél hamarabb juttatnak a nép kezébe. A két füzetke címei: *Tudja-e, hogy mi a nyomor?* (240. szám ára 8 fillér) és *Szent Vince apostola vagy a megtért szocialista* (242. szám, ára 8 fillér) Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében, Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2. A füzetkéket árát levelbélyegeken is elfogadják.

Egyházi földesúr és szolgái a középkorban.

Mióta a szocialista mozgalom következtében a történelmi tudományok is fokozott érdeklődéssel foglalkoznak a mult idők szegény embereinek, elnyomott osztályainak helyzetével, egymásután jelennek meg a könyvek és cikkek a magyar jobbágyság multjáról is. Legnagyobb részük azonban minden, vagy legalább is elegendő ismeret nélkül készülvén, a tárgyalást kérdést megoldás helyett csak még jobban elhomályosítja. A történelmi kutatást, a hiteles adatokat nem helyettesíthetik a jelszavak, a lelkesedés. A mint pártszempontok s célzatosság pótolják az alapos kutatást s az adatok becsületes mérlegelését, azonnal vége lesz az igazság kiderítése reményének is. A jobbágyság kérdésénél pedig annál nagyobb szükség volna az alapos, hiteles adatokra s ez adatokból megállapítandó végleges eredményekre, mivel e kérdést nemcsak most kezdik összezavarni s teljesen hamisan kezelni; a valóságnak meg nem felelőleg, rosszakaratú célzatossággal szolt ehhez már a XIX. század liberális történetírása is. Az egyre nagyobb számban közkincsé váló középkori oklevelek derítenek legtöbb világot e homályos és összezavart kérdésre. A pannonhalmi Szent-Benedekrend történetében közölt dokumentumok például megbecsülhetetlen fontosságúak e tekintetben. Szükséges azonban, hogy ezeket az adatokat helyesen is magyarázzuk. Félreértésük, vagy szándékos félre-magyarázásuk olyan botlásokat okozhat, a minők Acsádi utolsó munkájába seregestül bekerültek. Ezen botlások kigazítása adott alkalmat Erdélyi László bencés főiskolai tanárnak a kezeink közt levő s a magyar jobbágyság történetére sok világosságot derítő tanulmányának megírására. Megcáfolja azt az unalomig hangoztatott történelmi hazugságot, hogy a szolganép a középkor felfogása szerint nem ment emberszámba; bemutatja a pannonhalmi apátság népeit: az udvari szolgálattevőket, teherzállítókat, adózókat, őstermelőket, iparosokat, adatokat hoz fel annak bizonyítására, hogy az apátság népeinek olyan jó sorsuk volt, hogy még a szabad emberek is szívesen beálltak a szolgáló népek közé s hogy e jó sorsban egyik-másik osztálynak természetes szaporodása nagyobb

volt, mint napjainkban a legjobban szaporodó európai népeknek végül pedig előadja azoknak a XIII. századbeli jobbágypöröknek történetét, melyeket a jobbágyok sanyarú helyzetének bizonyítására szoktak felhozni s bebizonyítja, hogy ezeknek oka nem az apátok kegyetlen szigorúsága, hanem azon időszak állandó mozgolódásai, zavargásai voltak. Erdélyi László tanulmánya, melyet először a Szent-István-Társulat tudományos és irodalmi osztályában olvasott fel s mely most ennek kiadásában is jelent meg, igen érdemes munka; előbbre viszi a tudományt, megoldani segít sokat vitatott fogas kérdéseket. Sokszor fogunk rá hivatkozni s figyelmes elolvasását melegen ajánljuk a história s az igazság minden barátjának. Ára 1 korona, megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében (Budapest, IV. kerület, Kecskeméti-u. 2.)

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő s higienikusan berendezett

diszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, frufukat, egész és félparókákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakállfestést, úgyszintén tyukszemvágást jutányos áron. 105. 1-10.

Vesz vágott és kifésült hajjat.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajusz-kötőt s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kihullt hajból fonatokat és egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Ugyanott egy fiu tanulóknak felvétetik.

Birtok eladás.

Radosna községhezán f. évi augusztus hó 12-én délelőtt 9 órakor és folytatólag nyilvános árverés útján el fog adatni a nyitrai püspökség javadalmához tartozó Radosna és Bzinec határában fekvő néhai Krajcsóvitcs-féle apró parcellákból álló 110 (1200 □-öles) holdat kitevő birtoktest. — A parcellák helyrajzi száma, területe, valamint azok kikiáltási ára Radosna községhezán vagy az ottani gazdasági irodában megtekinthetők.

Ugyanakkor egy régi pajtaépület anyaga is árverés alá kerül; megjegyeztetik, hogy a vétel csak árverés útján történhetik. (99. 3-4)

Nyitramegye Jánosfalu községben 150 magyar holdas birtok

szabad kézből eladó vagy haszonbérbe adó

Velcsey Géza, Jánosfalu, u. p. Tökésujfalu.

104. 2-3.

MIT IGYUNK ?

hogy egészségünket megóvjuk, mert csakis a természetes szénsavas ásványvíz erre a legbiztosabb óvószert.

Minden külföldit fölülmúl hazánk természetes szénsavas-vizek királya:

a mohai **ÁGNES** -Forrás.

Millenniumi nagy érdemmel kitüntetve. Kitűnő asztali, bor- és gyógyvíz, a gyomor-

égést rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás a gyomor- és bélbetegségeknek.

Kedvelt borvíz! Olcsóbb a szódavíznél! Mindenütt kapható!

Főraktár: Aitner Ferenc urnál Nyitrán.

65. 15-30.

Szives figyelem!**Üzlethelyiség-változás!**Szives tudomására hozom a m. t. közönségnek, hogy eddigi II. ker. Vármegye-utca 16. szám alatti üzlethelyiséget elhagyom s **1907. év július hó második felében****Tóth Vilmos utca 4. sz. a. házában,**

(a Szarvas-szálló mellett) a kor igényeinek megfelelő áruházat rendezek be.

Eddigi szolid alapon folytatott üzleti tevékenységem biztat azon reménnyel, hogy m. t. Vásárlóim, Ösmerőseim és Barátaim ezen a helyen még nagyobb mérvben fel fognak keresni bizalmukkal s jóakarató támogatásukkal cégemet azon kellemes helyzetbe juttatják, hogy jó minőségű gyártmányokat minél nagyobb választékban, a legdivatosabb kivitelekben, a **lehető legolcsóbb szabott árakban**, bocsájthassa rendelkezésükre. — Mindazon cikkek, mint pl. kész aljak, bluzok, fátjolok, himzések, csipkék, legyezők (és az összes maradékok), melyeket a jövőben **tovább vezetni nem szándékozom**, míg a készlet tart, **15—50% engedménnyel** kerülnek eladásra.

10

Kiváló tisztelettel

Verebély Géza.

Pártoljuk a honi ipart és magyar kereskedelmet ne csak szóval, de tettel!

A Tulipán-Szövetség — Magyar Védő-Egyesület tagja.

A „Felvidéki parcellázó és gazdasági bank“**részvénytársaság NYITRA székhelyel.**

32. 23—52.

Vásárol saját számlájára ingatlanokat **parcellázás** és egészbeni tovább eladás céljából. Elfogad **megbízásokat** parcellázások keresztülvételére haszonrészesedés, vagy meghatározott összeg fejében. Közvetít **birtokeladásokat** és vételeket. Vásárol erdőterületeket kihasználásra, vagy bármily-nemű **épület-, mű- és tűzifát**. Elvállal haszonbérleteket albérleti joggal, e nélkül pedig azok megbízható közvetítését eszközli. Felvállal **gőzeke-szántásokat** ott, a hol 2000 magyar holdnyi érdekelttség biztosítható. Kedvező feltételek mellett közvetít minden rendű gazdasági szükségleteket. — Ügynöki közbenjárást esetenkénti megállapodás szerint díjazunk.

Részletes felvilágosításokkal készségesen szolgál a bank igazgatósága NYITRÁN.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.**SZUPERFOSZFÁTOT,**

Stassfurti kaintot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24% kénsavas káli tartalommal, *** **

Stassfurti kálitragyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76% kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra)továbbá mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül**RÉZGÁLICZOT**

(98—99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.